

זרקור

אלימות כלפי נשים

ריכוז נתונים לשנת 2015

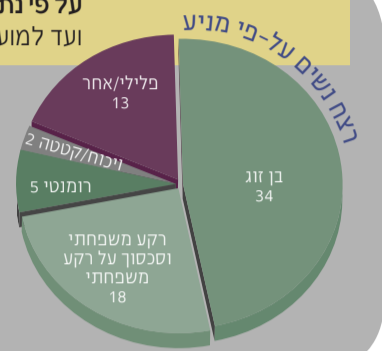

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

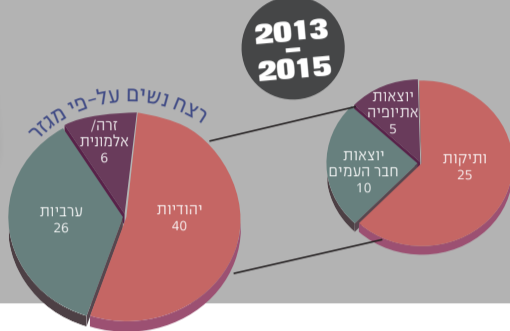
זרקור זה מוגש לוועדה לקידום מעמד האישה לקראת ציון היום הבין-לאומי למאבק באלימות נגד נשים, שיצוי ב-25 בנובמבר. בזרקור מוצגים, בין היתר, נתונים מגופים שונים אודות מקרי האלימות המדווחים שהתרחשו בשנים האחרונות כלפי נשים. יודגש כי נתונים אלה אינם מלמדים על כלל היקף התופעה שכן קיים ת-דיווח בנוגע לעבירות אלו. יצוי כי הנתונים בזרקור לקוחים מתוך מסמך רחב יותר של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא.

רצח נשים

על פי נתוני משטרת ישראל, בשנים 2013-2015 (ינואר עד אוקטובר כולל) נרצחו בישראל 72 נשים. יצוי כי מסוף חודש אוקטובר ועד למועד סגירת המסמך דווח בתקשורת כי נרצחו נשים נוספות. לגבי שתיים מהן קיים במשטרה חשד שנרצחו על-ידי בני זוג.

כ-80% מהנשים הנרצחות נרצחו בשל היותן נשים (על-ידי בני זוג, על רקע משפחתי וסכסוך משפחתי ועל רקע רומנטי). כמחציתן (34) נרצחו על-ידי בני זוג וכרבע על רקע משפחתי וסכסוך משפחתי (18). יותר משליש מהנשים הנרצחות הן נשים ערביות (26) וכ-21% עולות (10) יוצאות חבר העמים וחמש יוצאות אתיופיה).

בשנת 2015 (ינואר-אוקטובר כולל) נרצחו 22 נשים מתוכן 8 נשים על-ידי בני זוג (שלוש נשים הן יוצאות חבר העמים ואישה אחת יוצאת אתיופיה). 5-1 נשים על רקע משפחתי וסכסוך משפחתי. למעלה משליש מכלל הנשים שנרצחו בשנה זו הן ערביות (8) וכשליש הן עולות (5) יוצאות חבר העמים ו-2 יוצאות אתיופיה).

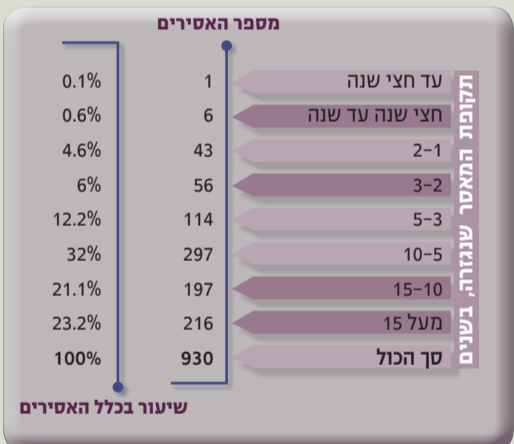
2015

נתוני שירות בתי-הסוהר

אסירים עברייני מין

- בבתי-הסוהר כלואים כיום 930 אסירים בגין עבירות מין, כ-71% מהם יהודים וכ-29% בני דתות אחרות (21% מוגדרים ערבים-מוסלמים).
- 367 מהאסירים הכלואים בגין עבירות מין כלואים בגין גילוי ערויות (כ-39%), מתוכם 77% הם יהודים (284), והיתר - בני דתות אחרות (83). למעלה ממחצית (57%) מכלל האסירים הכלואים בגין גילוי ערויות מרצים מאסר של עשר שנים ומעלה (209 אסירים).

התפלגות עברייני מין לפי תקופת המאסר

- כ-45% מהאסירים הכלואים בגין עבירות מין מרצים מאסר של עשר שנים או יותר.

אסירים המסווגים כאסירי אלימות במשפחה

- בבתי-הסוהר כלואים כיום 2,493 אסירים ועצורים המסווגים כאסירי אלימות במשפחה (לרבות עבירות אלימות כלפי ילדים); 1,777 אסירים ו-716 עצורים שטרם נגזר דינם.
- 97% מהאסירים והעצורים המסווגים כאסירי אלימות במשפחה הם גברים (2,412).
- כ-56% מאסירי האלימות במשפחה והעצורים הם יהודים וכ-33% הם ערבים-מוסלמים.

התפלגות אסירי האלימות במשפחה לפי תקופת המאסר

- כ-55% מרצים מאסר של חמש שנים או פחות.

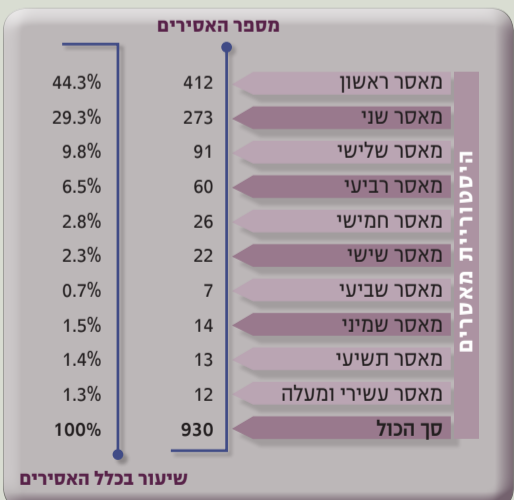
בשירות בתי-הסוהר פועלות מספר תוכניות טיפול באסירי אלימות במשפחה: טיפול פרטני על ידי עובדים סוציאליים באגף; קבוצות טיפוליות קצרות מועד; שתי מחלקות לטיפול באלימות במשפחה. בשנת 2014 התקיימו 63 קבוצות טיפוליות קצרות מועד בהן השתתפו 860 אסירי אלימות במשפחה. כמו כן, במהלך שנת 2014 שוה בשתי המחלקות לטיפול באסירי אלימות במשפחה 117 אסירים.

התפלגות אסירי האלימות במשפחה ועצורים לפי היסטוריית מאסרים

- יותר מ-70% מאסירי האלימות במשפחה מצויים במאסרים חוזרים; 30% במאסר שני או יותר.

התפלגות עברייני מין לפי היסטוריית מאסרים

- לכמחצית מהאסירים (56%) השפטים על עבירות מין זהו מאסר חוזר.

הטיפול באסירים הכלואים בגין עבירות מין נעשה באמצעות מחלקות טיפוליות לטיפול בעברייני מין. באמצעות קבוצות פסיכו-חינוכיות קצרות מועד ובאמצעות קבוצות "עודיות לעברייני מין". מספר האסירים אשר שולבו בכלל הטיפולים בשנת 2014 עומד על כ-290 אסירים.

נתוני המשטרה

עבירות אלימות במשפחה

- בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 נפתחו במשטרת ישראל 19,100 תיקים בגין תלונות על אלימות במשפחה, מהם 12,333 תיקים (65%) בגין תלונות נשים. בכל שנת 2014 נפתחו בסה"כ 22,123 תיקים בגין תלונות על אלימות במשפחה, מהן 14,288 (65%) היו של נשים.
- כ-70% מהנשים המתלוננות הן יהודיות וכ-30% הן בנות דתות אחרות.
- כרבע מהתלונות הוגשו על ידי עולות חדשות (22%), כ-17% מהן היו של עולות ממדינות חבר העמים וכ-4% מהן היו של יוצאות אתיופיה.
- כ-60% מהתיקים שנפתחו בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 בגין כלל התלונות אודות אלימות במשפחה נגזזו, בין היתר, בשל חוסר עניין לציבור, בשל חוסר ראיות או מאחר והעברייני לא נודע (11,430). כשליש מהתיקים הועברו לפרקליטות (6,057), כ-7% מהתיקים עדיין נמצאים בחקירה (1,362).

מקרב התיקים שנפתחו בגין תלונות נשים על אלימות במשפחה בחודשים ינואר-אוקטובר 2015, 6,519 תיקים נפתחו בגין עבירות נגד גוף ובכלל זה תקיפה, חבלה גופנית חמורה ועוד (כ-54%, 2,124 תיקים נפתחו בגין עבירות כלפי רכוש (18%), 267 תיקים נפתחו בגין עבירות מין במשפחה ו-24 תיקים נפתחו בגין עבירות נגד אדם דוגמת רצח, ניסיון רצח והריגה.

- בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 ביצעה המשטרה 6,378 מעצרים בגין עבירות של אלימות במשפחה, ב-4,785 (75%) מתוכם הנפגעת היא אישה, נערה או ילדה. בכל שנת 2014 בוצעו בסה"כ 7,026 מעצרים בגין עבירות של אלימות במשפחה וב-5,236 מעצרים מתוכם (75%) הנפגעת היתה אישה, נערה או ילדה.
- בכ-56% מהמעצרים בהם הנפגעת היא אישה, הנפגעות הן נשים יהודיות ובכ-44% מהמעצרים האמורים הנפגעות הן נשים בנות דתות אחרות, שיעור הכפול משיעור בני הדתות האחרות באוכלוסייה.
- בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 הוגשו 2,607 כתבי אישום בגין אלימות במשפחה כלפי נשים. בכל שנת 2014 הוגשו 4,115 כתבי אישום בגין עבירה זו.

עבירות מין

- בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 נפתחו במשטרת ישראל 3,727 תיקים בגין תלונות על עבירות מין נגד נשים. 2,132 מהנפגעות הן בנות (56%) ו-1,628 הן קטינות (43%). בכל שנת 2014 נפתחו בסה"כ 4,096 תיקים בגין תלונות על עבירות מין נגד נשים, בהם שיעור דומה לגיל הנפגעת (בגירה/קטינה).
- 41% מהתיקים שנפתחו בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 בגין תלונות נשים אודות עבירות מין הועברו לפרקליטות או לתביעה המשטרית (1,532), כ-31% נגזזו, בין היתר, בשל חוסר עניין לציבור, בשל חוסר ראיות או מאחר והעברייני לא נודע (1,140), כ-25% מהתיקים עדיין נמצאים בחקירה (934).
- בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 הוגשו 486 כתבי אישום בגין עבירות מין כלפי נשים. בכל שנת 2014 הוגשו 686 כתבי אישום בגין עבירה זו.

מחצית מהתיקים בגין עבירות מין כלפי אישה נפתחו בגין מעשה מגונה בכוח באיזום, כ-20% מהתיקים נפתחו בגין הטרדה מינית, כ-14% נפתחו בגין מעשה מגונה בפומבי, וכ-6% נפתחו בגין אינוס או בעילה שלא כחוק.

הפרת צווי הגנה

- בחודשים ינואר-אוקטובר 2015 התקבלו במשטרה 515 תלונות בגין הפרת צווי הגנה אשר ניתנו מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה מהן 417 (81%) היו תלונות של נשים. בכל שנת 2014 התקבלו 696 תלונות על הפרת צווי הגנה, מהן 564 (81%) היו של נשים.

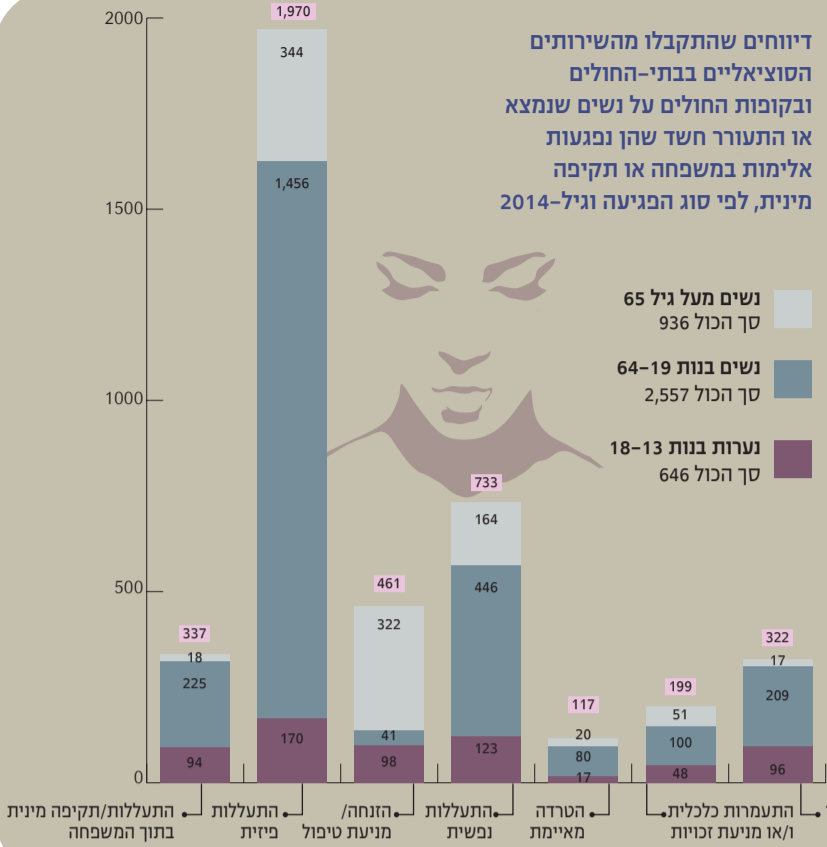
נתוני משרד הבריאות

- בשנת 2014 דווחו במערכת הבריאות 5,055 מקרים של אלימות במשפחה ותקיפה מינית של נשים או נערות שהגיעו לקבל טיפול במסגרות הבריאות - בתי-חולים, קופות חולים וטיפות חלב - תחנות לבריאות המשפחה, גבוה מעט ממספר הדיווחים בשנת 2013 - 4,810 מקרים.
- 2,338 נשים ונערות אותרו בבתי-החולים, 1,801 אותרו בקופות החולים ו-916 אותרו בתחנות טיפת חלב.

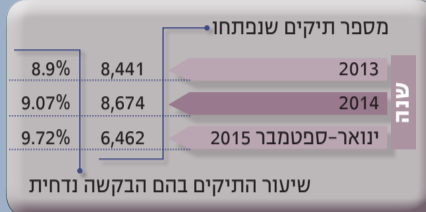
מתחנות טיפת חלב נמסר על 665 נשים נוספות לגביהן קיים חשד לאלימות במשפחה, אולם הוא לא בוסס. סיבות הפגיעה השכיחות ביותר היו התעללות פיזית (כ-48% מהנשים שדווח עליהן) והתעללות נפשית (18% מהנשים שהתקבל עליהן דיווח). הנשים הפגיעות ביותר הן קטינות בנות 13-18 ונשים מעל גיל 65; כ-16% מהנשים שהתקבל עליהן דיווח היו קטינות בנות 13-18. כ-23% מהנשים שהתקבל עליהן דיווח היו בנות 65 ומעלה.

דיווחים שהתקבלו מהשירותים הסוציאליים בבתי-החולים ובקופות החולים על נשים שנמצאו התעוררו חשד שהן נפגעות אלימות במשפחה או תקיפה מינית, לפי סוג הפגיעה וגיל-2014

נתוני הנהלת בתי המשפט

תיקי בקשות למתן צווי הגנה מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה, 2013-2014

- בחודשים ינואר-ספטמבר 2015 התקבלו בבתי-המשפט 6,462 בקשות למתן צווי הגנה מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה, מהן נדחו כ-10% והשאר התקבלו או שנסגרו ללא דחייה.
- בשנים האחרונות ממוצע מספר הבקשות השנתי עומד על כ-9,000 בקשות.

נתוני משרד הרווחה והשירותים החברתיים

טיפול ושיקום גברים אלימים

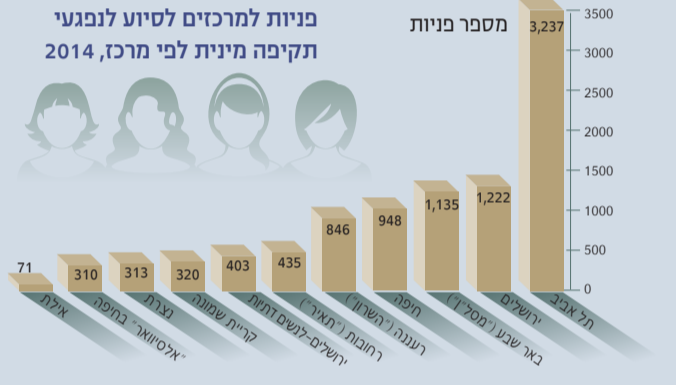
- בשנת 2014 הגיעו לשירות המבחן למבוגרים כ-3,500 הפניות בגין אלימות זוגית לצורך אבחון וכתובת תסקירים. כמו כן, בשירות המבחן מטופלים במוצע 1,500 גברים בשנה במסגרת צווי מבחן וצווי פיקוח בגין עבירות אלימות כלפי בנות זוג.
- דירות של"ב (שהייה למרוחקי בית) - בשנת 2014 התקבלו 90 פניות לתוכנית השונות בדירת של"ב. כ-10% מכלל המועמדים לא מתקבלים מסיבות שונות של אי התאמה. כיום פועלת דירת של"ב אחת בבאר שבע. הדירה יכולה להכיל עד 13 גברים בו זמנית. במהלך 2012 נפתחה דירה נוספת בהוסטל "בית נועם". דירה זו נותנת מענה למחוז מרכז. דירות של"ב מיועדות לגברים אשר הורחקו מביתם בהליך הפלילי או האזרחי, ואין להם מקום מגורים חלופי במסגרת המשפחה.
- בכל שנה פועלות במוצע כ-25 קבוצות טיפוליות ייעודיות לגברים אלימים כלפי בנות זוגם. במהלך שנת 2014 השתתפו 356 מטופלים. בית-נעם - בית טיפולי לגברים אלימים כלפי בנות זוגם - נמצא במרכז הארץ ונותן מענה לעד 80 גברים במהלך שנה. במסגרת הבית הטיפולי שלושה מסלולים: הוסטל, מרכז יום ומסלול משולב.

טיפול בעברייני מין

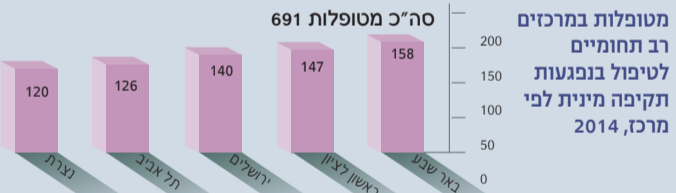
- שירות המבחן למבוגרים קיבל בשנת 2014 820 הפניות של מבוגרים בגין עבירות מין.
- קבוצות טיפוליות וטיפול פרטני במסגרת שירות המבחן למבוגרים בשנת 2014 התקיימו 18 קבוצות בהן השתתפו 180 עברייני מין. בנוסף, כ-100 עברייני מין נוספים היו בטיפול פרטני אצל קציני מבחן שהם מטופלים ייעודיים.
- מרכזים למתן טיפול ייעודי - במהלך שנת 2014 החלו לפעול 7 מרכזים אשר קולטים עברייני מין (גם כאלה שהינם בעלי אפיונים וצרכים ייחודיים) לצורך טיפול קבוצתי או פרטני בקהילה. מרכזים אלה ערוכים לקלוט כ-200 מטופלים.
- מודל על רצף השיקום - מודל זה כולל: 1. מסגרת חוץ ביתית הפועלת 24 שעות ביממה, כל השבוע ונותנת טיפול אינטנסיבי לעברייני מין בעלי מסוכנות בינונית ומעלה; 2. מרכז יום הפועל בשעות היום ובשעות אחר הצהריים; 3. קבוצות טיפוליות ברמות אינטנסיביות שונות; 4. טיפול תרופתי להפחתת הדחף המיני. על-פי משרד הרווחה כ-150 עברייני מין מיועדים להשתלב במודל זה. כל שלבי המודל, מלבד המסגרת החוץ ביתית החלו לפעול במהלך שנת 2014. המסגרת החוץ ביתית החלה לפעול במהלך החודש האחרון (אוקטובר 2015).
- טיפול קבוצתי בנוער פוגע מינית במסגרת שירות המבחן לנוער: התוכנית לטיפול קבוצתי פועלת למעלה מעשור ומופעלת כיום בשיתוף עם רשות חסות הנוער ועמותת על"ם. בשנת 2014 פעלו 25 קבוצות בפריסה ארצית הנותנות מענה לקטינים הנמצאים בצווי בית משפט בקהילה ובמעונות הנועליים. הקטינים נמצאים בתוכנית בהתאם להמלצת קצין המבחן לנוער לבית משפט ועל פי ההחלטה השיפוטית שהתקבלה בעקבות המלצתו.

הטיפול בנפגעי תקיפה מינית

בשנת 2014 הגיעו ל-11 המרכזים האזוריים לסיוע לנפגעי תקיפה מינית 9,240 פניות.

- בשנת 2014 טיפלו המרכזים הרב תחומיים לטיפול בנפגעות תקיפה מינית ב-691 מטופלות. כיום פועלים חמישה מרכזים ברחבי הארץ: ירושלים, ראשון לציון, באר שבע, חיפה ונצרת לאוכלוסייה הערבית. מרכזים אלו נועדו לתת טיפול נפשי ארוך טווח לנפגעות תקיפה מינית אשר כוללים טיפול פרטני וטיפול קבוצתי.

יחידות קטנות לטיפול בנפגעות תקיפה מינית

- כיום פועלות 12 יחידות לטיפול בנפגעות תקיפה מינית, מתוכן שתי יחידות מיועדות למגזר החרדי, בבני ברק ובביתר עילית. יחידה נוספת המיועדת למגזר הערבי, בביתר, נמצאת בשלבי הקמה.

"בית אמיתי"

- קהילה טיפולית פתוחה לנערות וצעירות נפגעות תקיפה מינית, הקהילה הטיפולית ממוקמת בתל אביב ומיועדת לנערות וצעירות עד גיל 25. המסגרת פועלת כמיזם משותף של משרד הרווחה ועמותת על"ם לנוער בסיכון. בשנת 2014 טופלו במסגרת כ-40 צעירות בטווח הגילאים 18-25.

מעונות חסות הנוער

- בשנת 2014, שהו במעונות החסות 636 נערות שהן 38% מכלל בני הנוער במעונות החסות. 88% מהנערות במעונות החסות הופנו אליהם בשל תקיפות על רקע מיני, כאשר 35% נערות הופנו בשל גילוי ערויות.

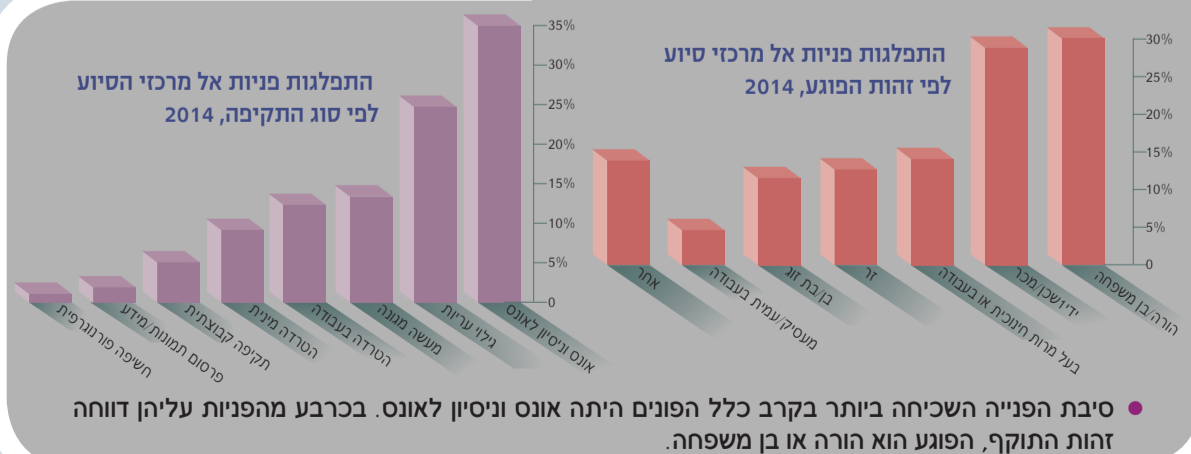
- בשנת 2014 התקבלו ב-90 מרכזים לטיפול באלימות במשפחה 15,148 פניות מהם 10,477 משפחות שכללו 12,024 מטופלים החלו הליך טיפולי: 63% נשים (7,562), 24% גברים (2,915), 13% ילדים (1,547). בשנת 2013 טופלו 11,112 מטופלים, 66% נשים, 26% גברים, ו-8% ילדים. עלייה משמעותית חלה במספר הילדים אשר הגיעו למרכזים כאשר בשנת 2013 היה מספרם 875.
- 19% מהמשפחות שטופלו היו של עולים, מתוכן כ-47% היו של יוצאי חבר העמים, כ-35% היו של עולים מאתיופיה וכ-17% ממדינות אחרות.
- 14% מכלל המשפחות שטופלו במרכזים לטיפול באלימות במשפחה היו מהמגזר הערבי.
- במהלך שנת 2014 שהו ב-14 המקלטים לנשים מוכות 755 נשים ועמן 1,085 ילדים.

- 55% מהנשים ששהו במקלטים היו נשים מהמגזר הערבי (294 נשים מתוכן 61 בדואיות ו-7 דרוזיות), 17% היו נשים דתיות וחרדיות (90 נשים), 16% יוצאות אתיופיה (85), 10% ממדינות ברית המועצות (53), 2% הן נשים ששהו במקלטים בעוד שהייתן בארץ אינה חוקית (12).
- כ-40% מהילדים שהוים במקלטים הם בגילאי 3-10, 28% בגילאי 6-10, 21% בגילאי 7-10, 8% בגילאי 11-13 ו-3% בגילאי 13 ומעלה.
- תקופת שהותם של הנשים במקלטים היא לרוב חודשים ספורים: 44% מהנשים שהו במקלט עד חודש, 8% שהו בין 1-2 חודשים, 8% שהו בין 3-6 חודשים, 15% בין 6-12 חודשים, 11% שהו 6-12 חודשים ו-2% שהו מעל שנה. 12% מהנשים עדיין שהו במקלטים בעת העברת הנתונים. כ-76% מהנשים שהו במקלטים פעם אחת, 19% פעמיים ו-5% שלוש פעמים או יותר.
- מרבית הנשים שטופלו במקלטים סבלו מאלימות באופן מתמשך - 4% בלבד סבלו מאירוע אלימות חד פעמי, 19% סבלו מאלימות עד כשנה, 36% סבלו מאלימות עד חמש שנים, 18% עד עשר שנים ו-22% מעל 10 שנים.
- בשנת 2014 התקבלו במקלטים 787 פניות, מהן 623 התקבלו והגיעו, 64 התקבלו ולא הגיעו ו-100 מהן נדחו.
- כיום פועלות 18 דירות מעבר לנשים נפגעות אלימות וילדיהן מתוכן 12 מתוקצבות על-פי סל השירותים שנקבע על-ידי המשרד ושש נוספות ממומנות ומופעלות על-ידי עמותת אישה לאישה. אחת מהדירות מיועדת לנשים מהחברה הערבית ואחת לנשים מהחברה החרדית. בשנת 2014 שהו בדירות 46 נשים ו-102 ילדים.

נתוני איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית

- בשנת 2014 התקבלו באיגוד מרכזי הסיוע (9 מרכזים) כ-40,000 פניות, מתוכן 8,938 פניות חדשות. מהן כ-84% מנשים. מספר הפניות החדשות לשנה זו גבוה ב-3.5% ממספר הפניות החדשות בשנת 2013 (8,637) וב-16% ממספר הפניות החדשות בשנת 2012 (7,700).
- כ-60% מהפונים שגילם ידוע היו קטינים בעת הפגיעה בהם.

- סיבת הפנייה השכיחה ביותר בקרב כלל הפונים הייתה אונס וניסיון לאונס. בכרבע מהפניות עליהן דווחה זהות התוקף, הפוגע הוא הורה או בן משפחה.

מקורות: האגף לחקירות ולמודיעין-משטרת ישראל; אגף תכנון - משטרת ישראל; הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, פרטוקול מס' 21, 12 באוקטובר 2015 ופרטוקול מס' 105, 22 בספטמבר 2014; נשים נגד אלימות, ל.א. לחימה באלימות נגד נשים; ויצו ישראל; המשרד לביטחון פנים; משרד הרווחה והשירותים החברתיים; נציבות שירות בתי-הסוהר; מרכז המחקר והמידע של הכנסת; מחלקת כלכלה וסטטיסטיקה-הנהלת בתי-המשפט; משרד הבריאות; איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית; משרד העלייה והקליטה